

İZMİR TABİP ODASI

İZMİR DEPREMİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

3 Kasım 2020

İZMİR TABİP ODASI

İZMİR TABİP ODASI İZMİR DEPREMİ DEĞERLENDİRME RAPORU

İzmir’de 30 Ekim 2020 tarihinde saat 14:51’de, Seferihisar körfezi açıklarında, AFAD verilerine göre 6,6, Kandilli Rasathanesi verilerine göre 6.9 büyüklüğünde olan bir deprem meydana gelmiştir. 2 Kasım 2020 itibarıyla resmi rakamlara göre 96 yurttaşımız hayatını kaybetmiş 995 yurttaşımız yaralanmıştır. Deprem nedeniyle kaybettiklerimizin yakınlarına başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

96 yurttaşımızın kaybıyla sonuçlanan deprem felaketi, doğal olayların nasıl insan eliyle bir afete dönüştüğünü bir kez daha göstermiştir. Ülkemiz, planlama, kentleşme, yapılaşma ve denetim konularında rantta dayalı politikalar ve bilim ve mühendisliğe aykırı uygulamalar nedeniyle, başka topraklarda yaşandığında “doğa olayı” sınırları içinde kalacak durumların ağır kayıplar yaşattığı bir “afet ülkesi”ne dönüşmüştür.

1. ETKİLENEN BÖLGE

Deprem merkezinde yer alan Seferihisar ilçesinde kıyı kesiminde deprem sonrası tsunami meydana gelmiş ve ciddi maddi hasarlar oluşmuştur. Sığacık’ta taşkın nedeniyle bir kişi yaşamını yitirmiştir.

Diğer ilçelerde çeşitli maddi kayıplar oluşsa da, en ağır kayıplar Bayraklı ilçesinde olmuştur. Edinilen bilgilere göre 19 bina kısmen ya da tamamen yıkılmıştır., 124 ağır hasarlı 119 orta hasarlı 730 hafif hasarlı bina vardır.

Depremden en çok etkilenen Bayraklı bölgesi, çoğu bina yaşı 25-30 yılın üzerinde olan yüksek katlı apartmanlardan oluşan bir kentsel yerleşim alanıdır. Bölgenin iş merkezlerine, hastanelere ve İzmir Adliyesi’ne yakın olması nedeniyle genellikle çalışan orta yaş nüfus ikamet etmektedir.

2. BARINMA VE GEÇİCİ YERLEŞİM YERLERİ

Etkilenen bölgede geçici yerleşim alanı olarak toplu çadır alanları hızla kurulmuştur.

Çalışmalara ilk başlanan geçici yerleşim alanı, Bayraklı sınırları içindeki parklar ve yeşil alanlarda İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan toplu çadır alanlarıdır.

Diğer yandan evinden uzak kalmak istemeyen az sayıda depremzede apartmanların etrafındaki yeşil alanlara ve spor alanlarına kendi olanaklarıyla çadırlar kurmuşlardır.

Geçici yerleşim yerlerinde kamusal yetkisi olan birimler şunlardır:

1. AFAD
2. Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
3. Jandarma Komutanlığı.

BAYRAKLI BELEDİYE SINIRLARI İÇİNDEKİ GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARI		
YERİ	KURUM	ÇADIR SAYISI
ÖĞRETMENEVİ	İBB, AFAD DENİZLİ MERKEZEFENDİ BEL.	64
BİLAL ÇAKIRCALI PARKI	İBB BAYRAKLI	60
BÜLENT KIVANÇ PARKI	İBB	38
EMEKCİ KADINLAR PARKI	İBB	7
TÜRK TELEKOM ARKASI	İBB BAYRAKLI	40
DEĞİRMENKAFFE/MİGROS OTOPARKI	İBB	13
EMEK MAH 7248 SOKAK	İBB	10
ŞEHİT HAKAN ÜNSAL PARKI	İBB	45
286 SOKAK YEŞİL ALAN	İBB	9
AHMET TANER KIŞLALI PARKI	İBB	10
SEMT PARKI	İBB	12
ZEKİ MÜREN PARKI	İBB MUĞLA BB	21
BARİŞ MANÇO	İBB	10
METİN OKTAY PARKI	İBB	4
MANSUR AYDIN	İBB	2
GÜNDÜZ ÖKÇÜN PARKI	İBB	10
TÜRKAN SAYLAN PARKI	İBB	15
SİMİRNA MEYDANI	AFAD	GENİŞ BİR ALANDA HAZIRLIKLAR SÜRMEKTEDİR
BORNOVA BELEDİYE SINIRLARI İÇİNDEKİ GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARI		
AŞIK VEYSEL REKREASYON ALANI	AFAD, İBB, BORNOVA İLÇE JANDARMA KOMUTANLIĞI	781
BORNOVA STADYUMU	AFAD, BORNOVA BELEDİYESİ	210
EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ OTOPARKI	AFAD	119
BUCA BELEDİYE SINIRLARI İÇİNDEKİ GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARI		
ŞİRİNYER	AFAD	220
KONAK BELEDİYE SINIRLARI İÇİNDEKİ GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARI		
KÜLTÜRPARK 1 NUMARALI HOL	İBB	150 KİŞİLİK BARINMA ALANI

ZİYARET EDİLEN GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARININ DURUMU

KÜLTÜRPAK FUAR ALANI KONAKLAMA ALANI

Yerleşim ve güvenlik

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 30.10.2020 Saat 18:30 sularında Fuar Bir Numaralı Holde alan temizliğinin ardından 1-A numaralı bölüm konaklama alanı olarak düzenlenmiştir. Holde pandemi koşullarına uygun şekilde fiziksel mesafe korunduğu, alana girişlerde maske ve dezenfektan sağlandığı ve ateş ölçümleri yapıldığı gözlenmiştir.

Beslenme ve içme suyuna erişim

İçme suyu sağlanmasında sıkıntı yoktur. Yardımlarla gelen tek kullanımlık su şişelerinin kullanımı bulaşıcı hastalıklar açısından olumludur.

İlk gece 150 misafir ağırlandığı belirtilen alanda çorba, çay kahve servisleri yapıldığı görülmüştür. Hollerde konaklayan misafirlerin yanısıra çimlik alanlarda kalmayı tercih eden depremzedeler için battaniye temini yapıldığı bildirilmiştir. 1-A holde yemek alanı oluşturulmuş ve sıcak yemek temin edilmiştir.

Kültürpark Fuar 3-4 numaralı holler İzmir İl Valilik makamı için depo alanı olarak tahsis edilmiş, düzenlemesi yapılmıştır

31.10.2020 tarihinde oluşturulan pandemi önlemlerinin korunduğu, depremzedelere ve görevlilere sıcak yemek ve içecek sunulduğu görülmüştür. Gelen yardımların kabulü ve tasnifi sürdürülmektedir. İhtiyacı olanlara giysi, hijyen malzemesi, çocuk kıyafeti yardımları yapılmaktadır.

Hijyen olanakları

Holde tuvalet ve banyo olanakları sağlanmıştır. Gece kullanılan battaniyeler her gün yıkanmakta, alan temizliği ve havalandırması düzenli sağlanmaktadır.

BORNOVA AŞIK VEYSEL REKREASYON ALANI GEÇİCİ YERLEŞİM ALANI

Yerleşme

Depremin akabinde ilk kurulan geçici yerleşim alanlarından biridir. Çadır kent oldukça büyük bir yeşil alan üzerine kurulmuştur. Felaketler söz konusu olduğunda kent merkezlerindeki yeşil alanların önemi açısından çok iyi bir örnek oluşturmaktadır.

AFAD tarafından gönderilen çadırlar Bornova İlçe Jandarma Komutanlığı ile birlikte kurulmuştur. Çadır araları genellikle uygundur. Askeri personel oldukça organize görünmektedir.

781 çadır bulunmaktadır. Çadırlar numaralandırılmıştır. Çadırlarda kalanların listesi yoktur. Çadırlar yeterli büyüklükte ve düzgündür. Hava daha fazla soğuduğunda çadırların ısınması henüz planlanmamıştır. Boş çadır bulunmaktadır.

Yerleşim alanının gece aydınlatması yeterlidir, tam karanlık nokta bulunmamaktadır.

İçme ve Kullanma Suyu

İçme ve kullanma suyu dağıtımları TIR'larla yapılmaktadır. İçme suyu sağlanmasında sıkıntı yoktur. Yardımlarla gelen tek kullanımlık su şişelerinin kullanımı bulaşıcı hastalıklar açısından olumludur.

Tuvalet – Duş – Çamaşır Yıkama

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından oldukça fazla sayıda seyyar tuvalet yapılmıştır, sayıca yeterli ve ulaşılabilir konumdadır. Başlangıçta portatif tuvaletlerde su ve sabun temin edilememiş olsa da, sonradan tamamlanmıştır.

Ayrıca depremzedeler yanı sıra çok sayıda gönüllü ve ziyaretçi olması nedeniyle sıkıntı yaşanabilmektedir. Buz Pisti tuvalet ve banyoları depremzedelere tahsis edilmiştir.

Çamaşır yıkama için İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından seyyar birimler oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

Güvenlik – Alanın Denetimi

Alanın etrafının çevrili olmaması, güvenlik kordonu bariyer vb bulunmaması, giriş çıkış denetimini olanaksız hale getirmektedir. Özellikle Aşık Veysel heykeli tarafından girişte karmaşa gözlenmektedir.

Görevlilerin ve yardım getirenlerin yanında merak edip gezenler, fotoğraf çekmeye gelenler vb gereksiz kalabalık gözlenmektedir. Çok sayıda gönüllü kuruluş ve bireysel olarak yiyecek ve ikram standları iç içe geçmiş durumdadır ve oldukça karmaşıktır.

Geçici yerleşim alanındaki kontrolsüz kalabalık, alanın amacı dışında bir sosyal mekana dönüşmesi, fiziksel mesafe kurallarına uyulmaması nedeniyle COVID 19 bulaşma olasılığı yönünden ciddi bir risk kaynağıdır ve kaygıya neden olmaktadır. İl Sağlık Müdürlüğü'nden etrafının çitle çevrilmesinin planlandığı öğrenildi.

Sosyal Hizmetler

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çadırında sosyolog, psikolog ve diğer görevliler dönüşümlü olarak bulunmaktadır. Kızılay Çadırında yardım gönüllüleri yardım çalışmalarını organize etmektedir. Ancak plansız bir personel istihdamı olduğu ve gönüllü yönetiminde zorlanıldığı izlenimi edinilmiştir.

Gönüllü olarak gelen psikologlar psikolojik danışmanlık ve rehberlik çalışanları gibi ciddi katkısı olabilecek sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları için Büyükşehir Belediyesi yönetiminde düzenleme ve koordinasyon yapılması, STK'lar arasında iletişim ve koordinasyonun sağlanması gereklidir. Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Daire Başkanlığı buz pateni binası içinde oyun alanları dahil çeşitli sosyal hizmetler destek çalışmaları sürdürmektedir.

Yardımlar

Buz Pateni Tesisinde Büyükşehir Belediyesine bağlı bir çok birim görev yapmaktadır. Rekreasyon alanının Buz Pateni tesisi tarafından girişinde İzmirli vatandaşların getirdikleri ihtiyaç malzemeleri (Temizlik ürünü battaniye giysi çocuk mama ve ihtiyaçları) kabul edilerek tesis içinde gönüllülerce sınıflandırılmaktadır.

Alanda Ankara ve İstanbul başta olmak üzere çok sayıda il ve ilçe belediyeleri ile çeşitli sivil toplum kuruluşları yemek hizmetleri ve temel ihtiyaçlara yönelik yardımlar sunmaktadır.

Sağlık Hizmetleri

Sağlık hizmetleri dağınık bir şekilde bulunan UMKE ve 112 Ambulanları aracılığıyla verilmektedir. Düzenli bir sağlık hizmeti verilmemektedir. Bir özel hastanenin de bir çadırda hizmet verdiği gözlenmiştir.

Çadır kente alınanlar henüz kayıt altında değildir. Çadır Halkının envanterinin ve riskli grupların belirlenmesi ve en kısa zamanda koruyucu sağlık hizmetlerinin sunumunun başlaması yaşamsal önem taşımaktadır. Burada barınanların HES kodları yoktur, ateş ölçümü yapılmadığı gözlenmiştir.

İl Sağlık Müdürlüğünden 68 metrekarelik bir sağlık çadırı ve Covid numune alma merkezi oluşturulduğu öğrenilmiştir.

Alanın kurulduğu ilk saatlerde olmayan sağlık hizmet çadırı daha sonra kurulmuştur.

İletişim

Ücretsiz iletişim noktası oluşturulmuştur. Wi-Fi hizmetinin sağlanmasına başlanmıştır.

STADYUM GEÇİCİ YERLEŞİM ALANI

Yerleşme

Yerleşim alanı AFAD tarafından Aşık Veysel alanından daha sonra kurulmuştur ve Bornova Belediyesi tarafından destek hizmetleri verilmektedir. Çadırlar düzenlidir ancak araların yakın olduğu gözlenmiştir. Yangın vb yönünden risk olasılığı söz konusudur.

Alanda 210 çadır bulunmaktadır, 350 kişi barınmaktadır, 55 çadır henüz boştur.

Güvenlik –Alanın Denetimi

Yerleşim alanının tek ve kontrollü bir girişi vardır. Girişte çadır kente kabul edilenlerin kayıtları tutulmakta, HES kodu alınmaktadır.

Karmaşa daha azdır. Ancak çadırlara giren kapıda görevliler dışında giriş çıkışlar da olmaktadır.

Tuvalet – Duş – Çamaşır Yıkama

Tuvaletler stadyumun sabit tuvaletleridir. Stadın sonunda oldukları için gece ulaşım sorun olabilir. Ayrıca portatif tuvaletler eklenebilir.

Yardımlar

Alanın dar olması nedeni ile yardımların kabulü ve depolama sıkıntıları yaşanmaktadır. Yardımlar ve yiyecek tek bir noktadan kontrollü bir biçimde dağıtılmaktadır. Bu alanda ayrıca Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi yardım TIR'I ve aşevi kurulmuştur.

Sosyal Hizmetler

Çalışma Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çadırında çok ayda psikolog dönüşümlü olarak görev yapmaktadır.

Sağlık Hizmetleri

Girişte Sağlık Bakanlığı görevlileri bulunmaktadır ilk saatlerde olmayan sahra hastanesi hizmet çadırının daha sonra kurulduğu gözlenmiştir. Yeterli erişkin ve çocuk maskesi vardır.

EGE ÜNİVERSİTESİ GEÇİCİ YERLEŞİM ALANI

Yerleşme

119 çadırda, 191 kişi barınmaktadır. Çadır mesafelerinin yakın olduğu gözlenmiştir. Kalabalık ve karmaşa yoktur, gayet düzenli olduğu gözlenmiştir. Ayrıca bir sağlık hizmet çadırı vardır.

Güvenlik

Girişler kontrollü, gelenlerin kaydı alınmaktadır. HES kodları vardır.

Tuvalet

Yakındaki binaların tuvaletleri kullanılmaktadır. Mesafe gece güvenli değildir.

Yardımlar

Yardımların dağıtımını iyi düzenlenmemiş, yardım malzemeleri bireysel olarak iletilmekte, bir anda yardım malzemeleri etrafına çok sayıda kişi toplanmaktadır. Bu durum özellikle Covid 19 bulaşma olasılığı açısından risk yaratmaktadır.

ŞİRİNYER GEÇİCİ YERLEŞİM ALANI

Yerleşme

220 çadır bulunan geçici yerleşim alanında çadır mesafeleri yakındır, iki tuvalet bulunmaktadır. Hijyen sorunu olduğu gözlenmiştir.

3. SAĞLIK HİZMETLERİ

a. SAĞLIK KURUMLARI VE SAĞLIK HİZMET SUNUMU

BAYRAKLI İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Bayraklı ilçe Sağlık Müdürlüğü binasının ağır hasarlı durumda olduğu, binaya girilemediği öğrenilmiştir. Bilgisayarları da zarar görmüş, önceki verilere ulaşamadığı bilgisi edinilmiştir.

BORNOVA İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Bornova ilçe sağlık müdürlüğü hizmet binalarında hasar yoktur.

HASARLI BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK KURUMLARI

Birinci Basamak Sağlık Kurumu
BAYRAKLI
Bayraklı 4 No.lu ASM (3 birim) (hizmet dışı)
Bayraklı 21 No.lu ASM (4 birim) (hasarlı)
Bayraklı 22 No.lu ASM (4 birim) (hizmet dışı)
Bayraklı 24 No.lu ASM (4 birim) (hasarlı)
Bayraklı 26 No.lu Salhane ASM (2 birim) (hizmet dışı)
Bayraklı Verem Savaş Dispanseri (hasarlı)
Bayraklı Sağlıklı Hayat Merkezi (hasarlı)
BORNOVA (hasar bildirilen kurum yok)

BUCA
Buca 13 No.lu ASM (hasarlı)
Buca 20 No.lu ASM (hasarlı)
Buca 25 No.lu Göksu ASM (hasarlı)
Buca 41 No.lu Efeler ASM (hasarlı)
GÜZELBAHÇE
Yelki ASM (hasarlı)
KARABAĞLAR
Karabağlar 21 no.lu ASM (hasarlı)
KARŞIYAKA
Karşıyaka 6 No lu Alaybey ASM (hasarlı)
Karşıyaka 12 nolu Nergiz ASM (hasarlı)
KONAK
Konak 5 No.lu ASM (hasarlı)
Konak 11 No.lu ASM (hasarlı)
Konak 21 No.lu Çimentepe ASM (hasarlı)
Konak 26 No.lu ASM (hasarlı)
Konak 28 No.lu ASM (hasarlı)

HASTANELER

İzmir hastanelerinin deprem sonrası koşulları aşağıda sunulmuştur.

HASTANE	HASAR DÜZEYİ	HİZMETİN DURUMU
Diş Hastanesi	2 binanın birbirinden ayrıldığı, yetkililer tarafından önce çalışamaz şekilde bir görüş bildirildiği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan ağır hasar olmadığı yönünde görüş bildirildiği öğrenilmiştir. İleri incelemeler planlandığı belirtilmiştir.	Kesintisiz sürüyor.
Buca Seyfi Demirsoy Devlet Hastanesi (DH)	2008-2009 yılları arasında örnek alınarak yapılan çalışmalarda ikinci derece hasarlı çalışamaz raporu verildiği ancak bu tarihten beri hizmet vermekte olduğu öğrenilmiştir. Son depremde -ikinci kat çamaşırhane ve benzeri bölümlerdeki kolon ve kirişlerde patlamalar olduğu bu nedenle bina ağır hasarlı olarak boşaltıldığı, 1 Kasım 2020'de Sağlık Bakanı Prof. Dr. Fahrettin Koca tarafından ziyaret edilerek yıkım kararı verildiği öğrenilmiştir.	Sağlık çalışanları Buca Kadın Doğum Hastanesinde görevlendirilmiştir. Covid 19 olguları Türkan Özilhan Bornova Devlet Hastanesi ve Torbalı Devlet Hastanesine gönderilmiştir. Hastane bahçesine Acil Servis için çadır kurulmuştur.
EÜTF Hastanesi	İlk gün 3.-6. katlar arası hastaların boşaltıldığı, bazı çatlakların ve ufak tefek çökmelerin olduğu öğrenilmiştir. Gerek üniversitenin içinden gerekse	Kesintisiz sürüyor. Başvuru yoğunluğu var.

	dışından yapılan denetimlerden sonra ciddi bir hasar olmadığına karar verildiği belirtilmiştir.. Hastaların çoğu boşalttıkları odalarına geri gönderilmiştir.	
DEÜTF Hastanesi	YOK	Kesintisiz sürüyor.
KÇÜ Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi	Bina değerlendirmesinin yapılmıştır. Kolonlar sağlam, bir iki sıva çatlağı var	Kesintisiz sürüyor
Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi	E-blokta birçok çatlak olduğu, değerlendirme için ekiplerin geldiği çalışılabilir dedikleri öğrenilmiştir.	Kesintisiz sürüyor.
Bozyaka Eğitim Araştırma Hastanesi	Poliklinikte çatlaklar olduğu, değerlendirme yapıldığı ve sağlam raporu verildiği öğrenilmiştir.	Kesintisiz sürüyor. Başvuru yoğunluğu yok
Tepecik Doğumevi	Bina birleşim yerlerinde çatlaklar büyümüş, Çevre Şehircilik Bakanlığı incelemesinde risk olmadığı söylenmiştir.	Kesintisiz sürüyor.
Alsancak Devlet Hastanesi	Sıva çatlakları olduğu, değerlendirme yapıldığı, güvenli olduğu bilgisi iletilmiştir.	Kesintisiz sürüyor.
Çiğli Bölge Eğitim Hastanesi	Hasar bildirilmemiş, başvuru yoğunluğu olmadığı, olağan hizmetlerin yürütüldüğü bilgisi iletilmiştir.	Kesintisiz sürüyor. Başvuru yoğunluğu yok.
Behçet Uz Çocuk Hastanesi	Hastane binalarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ekibi tarafından denetlendiği, eski binalardaki çatlakların incelendiği, taşıyıcı unsurlarda sorun olmadığı ve çatlakların beklenen durum (sıva çatlağı, birleşme yeri çatlağı gibi) olduğunun söylendiği bilgisi edinilmiştir. Dğal gaz bağlantıları açılmış, eski SSK binası olan polikliniklerde sorun yoktur	Kesintisiz sürüyor.
Suat Seren Göğüs Hastalıkları Hastanesi	Binalarda ufak tefek çatlaklar olduğu ancak hastaları başka yere sevk etmedikleri öğrenilmiştir.	K blok cerrahi servisleri tek katta toplanmış ve olası yaralı sevki için hazırlık yapılmış ancak yaralıların çoğunun EÜTF'ne yönlendirilmiş olduğu bilgisi verilmiştir.
Bornova Türkan Özilhan Devlet Hastanesi	YOK	Kesintisiz sürüyor. Başvuru yoğunluğu yok

Çeşme DH	Sıva çatlakları olduğu birkaç fayansın kırıldığı, hasar tespit için ekip geleceği öğrenilmiştir	Kesintisiz sürüyor.
Seferihisar DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Urla DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Menemen DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Kemalpaşa DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Gaziemir DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Tire DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Bayındır DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.
Foça DH	YOK	Kesintisiz sürüyor.

b. COVID 19

Deprem sonrası en çok üzerinde durulan konulardan birisi de deprem öncesinde var olan bulaşıcı hastalıkların artması ya da bölgede görülmeyen bulaşıcı hastalıkların görülmesi ve salgınlardır. Deprem nedeniyle oluşan nüfus hareketi, geçici yerleşim yerlerinde barınma, kalabalık ortamlar, uygun olmayan yaşam koşulları, beslenmenin olumsuz etkilenmesi, hijyen olanaklarının yetersizliği, altyapı sorunları, fizik mesafenin korunmasında, maske kullanımında ve sağlık hizmetlerinde aksamalar gibi faktörler gerek COVID-19 gerekse de grip ve diğer solunum yolları hastalıklarının artışına neden olabilir. Bu durum COVID-19 açısından ayrı bir risk ortaya çıkarmaktadır.

Genellikle deprem sonrası ilk dönemde bulaşıcı hastalıklarda bir artış beklenmemesine karşılık İzmir'i etkileyen depremin COVID-19 vaka sayısında artış eğiliminin sürdüğü dönemde meydana gelmesi, COVID-19 ve mevsimsel grip ve solunum yolları hastalıkları ile ilgili riskleri arttırmakta ve yeni riskler ortaya çıkarmaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan COVID-19 Haftalık Durum Raporlarına göre 19-25 Ekim haftası TÜİK İstatistiki Bölge Sınıflamasına göre aralarında İzmir'in de bulunduğu 8 ili içeren Ege Bölgesi'nde "hasta sayısı" bir önceki haftaya göre %27 artış göstermiştir. Ülke genelindeki "hasta sayısı" artışı ise %20'dir. Nitekim 31 Ekim'de İzmir'de test pozitifliği % 23.8, Ege Tıp Fakültesinde ise % 30 olarak saptanmıştır.

Evi hasar gören ya da çeşitli nedenlerle evinde kalamayan COVID-19 vaka ve temaslılarının bir kısmının geçen üç gün boyunca geçici yerleşim alanlarında barınması, uygunsuz barınma koşulları nedeniyle vakaların ve temaslıların izinin kaybedilmesi riskini ortaya çıkarmıştır. 2 Kasım 2020 öğlen saatlerine dek toplam 6 pozitif vakanın Buca ilçesindeki yurtlara yerleştirilmesinin mümkün olduğu öğrenilmiştir.

Ayrıca özellikle Bayraklı Sağlık Müdürlüğü'nün ağır hasar alması vaka ve temaslı kayıtlarına ulaşmayı zorlaştırmıştır.

Bu durum, vakaların ve var olan temaslıların semptomlarının izlenememesi ve temaslı sayısının artması risklerini ortaya çıkarmıştır.

İlçe sağlık müdürlüklerinin konuyla ilgili çalışmaları titizlikle sürse de, var bu koşullar altında vaka ve temaslıların izlemi ancak kişinin bilgi vermesiyle mümkün olabilecektir. Bu nedenle geçici yerleşim alanlarında HES kodu kontrolü kritik önem taşımaktadır.

Deprem öncesinde pozitif temaslılar güvenlik kuvvetleri denetimiyle evde tutuluyorken şimdi örneğin bir ailenin tek çadırda kalabilmesine izin verilmiş olması, geçici yerleşim alanında kalan depremzedelere bulaş riskini artıracaktır. Bir diğer önemli nokta da pandemi hastanesi olmayan kurumlarda depremzede covid şüpheli veya covid + vakaların yatışı gerektiğinde sevk konusunda sorun yaşanmasıdır.

Ayrıca İzmirli sağlık çalışanları özveriyle çalışmaya devam etmektedir ve hasta ve yaralılarla temasları arttığı için COVID-19'e yakalanmaları riski de katlanmaktadır.

4. SAĞLIK ÇALIŞANLARININ DURUMU

a. SAĞLIK ÇALIŞANLARININ CAN KAYIPLARI VE KAYIPLAR

Raporun açıklandığı saate dek altı sağlık emekçisinin yaşamını yitirdiği saptanmıştır.

Enkaz kaldırma çalışmalarında sağlık çalışanlarının on yakınının cansız bedenine ulaşılmıştır.

Raporun açıklandığı saat itibarıyla üç sağlık emekçisinin enkaz altında oldukları tahmin edilmektedir.

b. SAĞLIK ÇALIŞANLARININ GEREKSİNİMLERİ

Sağlık çalışanları bir yıla yaklaşan bir süreçte COVID-19 pandemisinin yarattığı olağanüstü koşullarda sağlık hizmeti vermektedirler.

Diğer kriz dönemlerinde olduğu gibi bu dönemde de, çalışma sürelerinin uzaması, aşırı iş yükü, tehlikeli çalışma ortamı gibi etkenler sağlık çalışanlarını ruhsal ve fiziksel bakımdan daha kırılgan hale getirmiştir.

Bu zorluklara ek olarak enfeksiyonu bulaştırma kaygısı nedeniyle sosyal destek alabilecekleri yakınlarından da uzak kalan çalışanlar, yoğun ve düzensiz çalışma koşulları nedeniyle bağlı buldukları kurumlar ve meslek örgütlerinin sunduğu psikososyal destekten ve dayanışmanın diğer olanaklarından da mahrum kalmışlardır.

COVID-19 salgınındaki kriz yönetimi, toplum sağlığını koruma ve hasta tedavisi temel amaç kalmak üzere, virüsle karşılaşma riski en yüksek olan sağlık çalışanlarının beden ve ruh sağlığını da korumaya yönelik olmalıyken, sağlık çalışanlarını çalışma düzeninin sık ve farklı ilkelere göre değiştirilmesi, çalışanların adalet duygusunun zedelenmesi, kurumlarına, birlikte çalıştıkları ekibe olan güvenlerinin sarsılması riskini doğurmuştur. Bu atmosferde ve fiziksel ve ruhsal bakımdan tükenme sınırında sağlık hizmeti sunan sağlık çalışanları, son dönemde yeni idari düzenlemeler ile izin ve istifa haklarından da mahrum kalmışlardır.

Böylesi bir dönemde depremzede olan sağlık çalışanları, pandemi döneminde yitirdikleri meslektaşlarına ek olarak deprem nedeniyle de pek çok meslektaşlarını kaybetmişlerdir. Deprem sırasında yakınlarını kaybeden, kendileri ve yakınları yaralanan, diğer depremzedeler gibi temel gereksinimlerini dahi karşılamakla ilgili zorlanan sağlık çalışanlarının, depremle ilgili acil sağlık hizmetlerini sunmaları ve pandemi koşullarında zorlukla sürdürmekte oldukları rutin sağlık hizmetlerini aksatmadan sürdürmeleri beklenmemelidir.

Sağlık çalışanlarının ve yakınlarının temel gereksinimlerinin saptanması ve giderilmesiyle ilgili planlamaların yapılması, pandemi döneminde ortaya çıkan,

depremlerle birlikte artan psikososyal destek gereksinimlerine ulaşmalarıyla ilgili engellerin ortadan kaldırılması sağlık otoritelerince ilk etapta alınması gereken önlemler arasında yer almalıdır.

Sağlık çalışanlarının kendilerinin ve yakınlarının güvenliklerini ve esenliklerini sağlamak, temel gereksinimlerine ulaşmak üzere kendi kontrollerinde gerçekleştirecekleri planlamalara olanak vermek amacıyla izin gibi özlük haklarıyla ilgili sınırlamaların ortadan kaldırılması önemli ve gereklidir.

Psikolojik ilk yardımın esaslarını, önce fiziksel güvenliğin sağlanması ve temel yaşam gereksinimlerini gidermekle ilgili destek sunulması oluşturmaktadır. Sonraki dönemde sağlık çalışanlarının gereksinim duyduğu psikososyal desteğin uygun bir biçimde planlanabilmesi için pandemi ve deprem koşullarının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Deprem sonrasında İzmir’de sağlık hizmetlerinin genel olarak büyük bir aksama yaşanmadan kesintisiz olarak devam etmesi çok olumludur. Bunun temelinde sağlık çalışanlarının özveriyle çalışmaları yer almaktadır.

Ancak depremden en çok etkilenen Bayraklı bölgesi sağlık çalışanlarının yoğun olarak yerleştikleri bir konut bölgesidir ve bir sonraki bölümde sayısal olarak da sunulduğu gibi çok sayıda sağlık emekçisi ve yakınları yaşamını yitirmiş, bir çoğunun evi kullanılamaz hale gelmiştir.

Üstelik kurtarma çalışmaları sırasında, acil ve ilk yardım hizmetlerini sunarken hasta ve yaralılarla temas arttığı için Covid 19 riski de artmıştır.

Pandeminin zaten zora sokmuş olduğu acil ve rutin sağlık hizmetlerinin deprem sonrasında daha da zor koşullarda sürdürülmek zorunda kalacağı açıktır. Deprem koşullarında sağlık hizmetlerinin mümkün olduğunca az aksaması için ülke çapında gerçekleştirilecek organizasyonlara gereksinim vardır.

5. KOORDİNASYON, KRİZ YÖNETİMİ

a. Kriz masası

İlçelerde kriz masaları kurulmakla birlikte kriz yönetim birimlerinin halkla direkt teması ve gereksinimlerine göre hizmet planlanması henüz sağlanamamıştır. Diğer yandan, kriz masasında ilgili meslek odaları yer almamaktadır.

Daha önceki pek çok olağandışı durumda gözlendiği gibi, devlet yönetimi, parlamento üyeleri, parti temsilcileri ve diğerleri tarafından büyük ekipler ve koruma görevlileri eşliğinde kriz masalarının, olay yerlerinin, hastanelerin ve geçici yerleşim alanlarının sıkça ziyaret edilmesinin, acil durum görevlilerinin işlerinin kesintiye uğramasına, depremzedelerin beklentilerinin yükselmesine ve gerçekdışı umut beslemelerine yol açabildiği görülmüştür.

b. Yakınlarına ulaşamayanlar

Yakınlarına ulaşamayanların yaşadıkları ya da çalıştıkları binaların çevresinden bilgi almaya çalıştıkları, nereye başvuracaklarını bilmedikleri, enkaz alanlarında ve olay bölgelerinde yakınlarını arayanlar için başvuru noktaları olmadığı dikkat çekmiştir.

Sağlık Bakanlığı tarafından 184 hattından bilgi alınabileceği açıklansa da, bu iletişim hattından sadece hastanelere getirilen kişiler hakkında bilgi edinilebildiğinden, yakınlarına ulaşamayanların sorununa her zaman yanıt verememektedir.

6. ÖNERİLER:

GENEL GEREKSİNİMLER

1. En kısa zamanda geçici yerleşim alanlarında barınanların kalıcı konutlara yerleştirilmesi konusunda düzenlemeler yapılmalıdır.
2. Deprem bölgesinde nüfus hareketleri ile ilgili önlemler alınmalıdır.
3. Başta geçici yerleşim alanları ve depremden etkilenen mahalleler olmak üzere kalabalık ortamların oluşumu engellenmelidir.
4. Özellikle geçici yerleşim alanları ve depremden etkilenen mahalleler olmak üzere kişi başına yetecek düzeyde güvenli içme ve kullanma suyu, gıda ve hijyen olanakları sağlanmalıdır.

GEÇİCİ YERLEŞİM ALANLARI

1. COVID-19 yayılımının önlenmesi ve ileriki günlerde şiddet ve istismara karşı önlem alınması açısından **geçici yerleşim alanlarının çevresi kapalı olmalı ve giriş-çıkış kontrollü olarak sağlanmalıdır**. Görevli ya da yakını olmayanların girişine izin verilmemelidir. Kontrolsüz giriş-çıkış, bir süre sonra “felaket turisti” ziyaretlerini kontrol edilemez hale getirir.
2. Geçici yerleşim alanında yaşayanların **mutlaka hane kaydı yapılmalı, HES kayıtları, sağlık ve hastalık öyküleri, kullandıkları ilaçlar ve tıbbi cihazlar** mutlaka kaydedilmelidir.
3. Alanda kamu kurumları ve STK'ların birbiri arasında ve alanın tamamının yönetimine dair koordinasyonun kurulması gereklidir.
4. İsteyen herkes alana girip malzeme dağıtamamalıdır. Malzemelerin bir bölgede toplanması ve sınıflanarak ihtiyaca göre dağıtımı sağlanmalıdır.
5. Gıda ikramlarında pandemi açısından denetim yapılmalı, hijyenik koşullara dikkat edilmelidir.
6. Dayanışma göstermek isteyenler alandaki görevlilerin yönlendirmesi ile çalışmalıdır. Şu anda ihtiyaç malzemesi toplamak yerine toplanan malzemelerin ulaşımı ve iletilmesi konusunda daha çok dayanışmaya gereksinim vardır.
7. Alanda yaşayanların ihtiyaçları yine kendilerinin katılımıyla belirlenmesi, yardımların ihtiyaca göre organize bir şekilde dağıtımının yapılmasını sağlayacaktır.
8. Gıda dağıtımı sıcak yemek şeklinde, çadır numaralarına göre ayrılmış şekilde birkaç alanda yapılmalıdır. Maske kullanımı ve fiziksel mesafeye dikkat edilmelidir.
9. Maske düzenli olarak sağlanmalı ve maske kullanımı izlenmelidir. Maske kullanımı ile ilgili bilgi verilmeli ve dezenfeksiyon noktaları oluşturulmalıdır.
10. Güvenli ve yeterli ısınma için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
11. Geçici yerleşim yerleri ne yazık ki bir süre daha kullanımda olacaktır. Kış koşullarının yaklaştığı ve soğuk nedeniyle daha çok içeride kalınacağı dikkate alınarak yağış ve soğuk geçirmeyen, daha geniş barınma olanağı sağlayan ve güvenli ısınma temin edilen barınakların kullanılması gerekir.

12. Tuvalet ve banyo açısından gerekli düzenlemeler yapılmalı, bu konuda yeterlilik sağlanmalıdır.

13. Alan hiçbir şekilde siyasal showlar için kullanılmamalı, deprem nedeniyle mağduriyet yaşayan vatandaşların hassasiyetlerine dikkat edilmelidir.

SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Geçici yerleşim alanlarında sağlık hizmetlerinin organizasyonu yetersizdir. Özellikle Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri hızla örgütlenmelidir. COVID-19 pandemisi nedeniyle özellikle filyasyon kritiktir. Bu nedenle Bornova ve Bayraklı İlçe Sağlık Müdürlükleri personel ve malzeme açısından desteklenmelidir.

2. Başta birinci basamak sağlık hizmetleri olmak üzere sağlık hizmetlerinin kesintisiz sürdürülmesi, geçici yerleşim yerlerinde koruyucu hizmetlerin gezici ekipler tarafından sunulması sağlanmalı ve risk grupları belirlenmelidir.

3. Genel olarak deprem bölgesinin ve özellikle geçici yerleşim yerlerinin altyapı hizmetleri (su, kanalizasyon, atıklar vb) kesintisiz olarak sağlanmalı ve aksatılmadan sürdürülmelidir.

4. Psikososyal destek için STK'lar ile işbirliği yapılmalıdır.

COVID-19 ÖNLEMLERİ

1. İl Pandemi Kurulu acilen toplanarak depremle birlikte gelişen bu yeni risklere karşı alınacak önlemleri belirlemelidir.

2. İl Pandemi Kurulu'nda ilk görüşülmesi gereken konulardan birisi de COVID-19 pandemisine ek olarak mevsimsel grip salgınının beklendiği bugünlerde, geçici yerleşim alanlarında yaşayanların gripden korunmasıdır. Bilinen risk faktörlerini taşımaları bile kısıtlı barınma ve bulaştan korunma olanakları nedeniyle riskli kabul edilmeleri ve gerekirse influenza aşısı uygulanması düşünülmelidir.

3. Geçici yerleşim alanlarında salgının yayılımını arttırabilecek toplu etkinliklerden uzak durulmalıdır.

4. Barınan kişilerin HES kodu almaları ve bu kodların izlenmesi sağlanmalıdır. Semptom taraması, gerektiğinde test yapılması ve PCR örneği alınması için izolasyon alanlarının hazırlanması uygun olacaktır.

5. Geçici yerleşim yerlerinde COVID-19 göz önünde bulundurularak kişi başına 4 m²'lik barınma alanı düşecek şekilde bir planlama yapılmalıdır.

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ GEREKSİNİMLERİ

1. Sağlık çalışanları kendileri depremzede oldukları evlerini, yakınlarını kaybettikleri halde hizmet sunmaya devam etmektedirler.

2. Sağlık çalışanlarının da depremzede oldukları dikkate alınmalı, kendilerinin ve yakınlarının güvenliklerini ve esenliklerini sağlamak, temel gereksinimlerine ulaşmak üzere kendi kontrollerinde gerçekleştirecekleri planlamalara olanak vermek amacıyla izin gibi özlük haklarıyla ilgili sınırlamaların ortadan kaldırılması önemli ve gereklidir. Kresş sorunu çözümlenmelidir.

3. İzin hakkına ek olarak bu süreçle baş edebilmelerine destek olacak ekonomik ve sosyal haklar sağlanmalıdır.

4. Psikolojik ilk yardımın esasları öncelikli olarak fiziksel güvenliğin sağlanması ve temel yaşam gereksinimlerini gidermekle ilgili destek

sunulmasıdır. Sonraki dönemde sağlık çalışanlarının gereksinim duyduğu psikososyal desteğin uygun bir biçimde planlanabilmesi için pandemi ve deprem koşullarının birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

5. Özellikle depremden doğrudan zarar gören sağlık çalışanları başta olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının durumları ve gereksinimlerine yönelik olarak özel bir izleme sistemi kurulmalı ve gereksinimleri karşılanmalıdır.
6. Evi hasar gören ya da oturulamaz duruma gelen sağlık çalışanlarının bina tespitleri bir an önce tamamlanarak gereken ekonomik destek sağlanmalı ve pandemi döneminde bir an önce normal yaşama geçmeleri için her türlü düzenleme yapılmalıdır.
7. Hasta ve yaralılarla temaslarının artması nedeniyle, sağlık çalışanlarına COVID-19 bulaşması risli çok artmıştır. Bu açıdan düzenli COVID-19 taraması yapılması kritik öneme sahiptir.
8. İzmir’de sağlık çalışanlarının çalışma süreleri yeniden düzenlenmeli, gerekirse COVID-19 önlemleri çerçevesinde bölgeye dışarıdan personel takviyesi sağlanması düşünülmelidir. Bu yapılırken dışarıdan gelecek personelin gönüllülük esasına göre belirlenmesine, afet bölgesinde çalışma deneyimi olan sağlık çalışanlarına öncelik verilmesi esas alınmalıdır.
9. İl dışından görevlendirilecek sağlık çalışanlarının görev tanımlarının net olarak ortaya konulmasına, deprem bölgesinde barınma ve beslenme gereksinimlerinin yeterli bir şekilde karşılanmasına, bölgede çalışmaya başlamadan önce kısa bir uyum eğitimi verilmesi ve deprem bölgesinde çalışmanın zorlukları ve alınabilecek önlemlerle ilgili sağlık çalışanlarının bilgilendirilmesine dikkat edilmelidir.

KOORDİNASYON VE KRİZ YÖNETİMİ

10. Kriz yönetimi yapısı içinde Tabip Odası dahil ilgili meslek örgütleri de yer almalı
11. Kriz masaları toplumun ve depremzede yakınlarının bilgilendirilmesi ve iletişim konusunda özel çalışmalar sürdürmeli
12. Depremzedelerin ve yakınlarını kaybedenlerin mahremiyetinin korunmasına özen gösterilmeli

İzmir Tabip Odası İzmir il Hıfzıssıhha Kurulunun aktif bir bileşeni olarak görev yapmalı, katkı sunmalıdır.